

„Čokoľvek, keď sa o to usilujete, je možné.“ Larry Price

POŽIAR NA HRADE KRÁSNA HÔRKA

V predchádzajúcich dňoch rezonoval v našej verejnosti, (dokonca aj svetové médiá informovali o tejto smutnej udalosti), hrôzostrašný a slzy vyvolávajúci obraz horiacej Krásnej Hôrky.

Nakoľko sa QBE poisťovňa ako člen konzorcia 5 poisťovní podieľala na poistení tohoto národného klenotu, aprílové číslo Newslettera venujeme tejto udalosti.

Niečo z histórie hradu

Dejiny územia, ktorému po stáročia vládol hrad Krásna Hôrka, siahajú až do raného stredoveku. Rod Batizovcov je možné považovať spolu s Máriássyovcami za prvých staviteľov hradu Krásna Hôrka. Išlo len o opevnenú obytnú gotickú vežu na vrchole vápencovej kopy. V listinných materiáloch sa prvýkrát ako hrad spomína v roku 1333. Bebekovci, ktorí hrad niekoľkokrát prebudovali a rozšírili (postavili palác ku gotickej veži), boli jeho pánmi až do druhej polovice 16. storočia. Najvýznamnejšia prestavba sa udiala za Františka Bebeka.

Krásna Hôrka, (resp. Múzeum Betliar, v správe ktorého hrad je) sa môže pyšiť najväčšou zbierkou pôvodných bronzových diel v rámci Slovenska. Návštevníci hradu majú možnosť vidieť delá z roku 1547.

Charakter bebekovskej pevnosti sa za Andrásyovcov výrazne nezmenil. Noví majitelia vynakladali financie spočiatku na opravu už existujúcich objektov hradného komplexu a až neskôr v 17. storočí aj do výstavby nových. Hrad však Andrásyovcom nepatrilo, mali len status dedičných hradných kapitánov. Až v roku 1642 získal Matej II., vnuk Petra I. Krásnohorské panstvo do dedičného vlastníctva.

Stavebný ruch v 17. storočí sa viaže na postavu Mikuláša I. Za jeho éry sa hrad stal sídlom župy, čo tiež vysvetľuje výstavbu nových reprezentačných i obytných priestorov.

V 70tych rokoch 18. storočia prebehla na hrade posledná prestavba, ktorú možno označiť za historickú. Prestavbu nariadil Štefan III., ktorý bol v roku 1766 povýšený do grófskeho stavu.

Stará pevnosť však časom už pre svojich majiteľov nepo-

skytovala dostatočné pohodlie a preto sa vdova Štefana III. Grófká Mária Andrásyová Festetichová rozhodla začiatkom 19. storočia Krásnu Hôrku opustiť. Hrad v roku 1817 po zásehu bleskom vyhorel a vtedajšia majiteľka hradu považovala za dôležité tento symbol rodu dať opraviť. Išlo len o najnutnejšie opravy – starý hrad nechala zastrešiť, inak až do 60 tých rokov 20. storočia bol v ruinách.

Hrad i celé panstvo boli v roku 1945 znárodnené Benešovými dekrétmi, v roku 1948 ho Národná kultúrna komisia vyhlásila za štátny kultúrny majetok, o 13 rokov neskôr bol zaradený medzi národné kultúrne pamiatky a od roku 1996 je v správe Slovenského národného múzea ako súčasť Múzea Betliar. Podľa dostupných informácií boli v posledných rokoch na hrade vykonávané rozsiahle rekonštrukcie striech, podláh a časti objektov.

Priebeh udalostí

Podľa dostupných informácií k požiaru hradu Krásna Hôrka došlo dňa 10.3.2012 o cca 13:30 hod. Požiar bol lokalizovaný o 15:30 hod dňa 10.3.2012.

Za požiar hradu Krásna Hôrka sú zrejme zodpovední dvaja chlapci vo veku 11 a 12 rokov, ktorí sa pokúšali zapáliť si cigaretu. Neopatrným zaobchádzaním však zapálili trávu na hradnom kopci, od ktorej sa vznietila aj národná kultúrna pamiatka. Vyšetrovatel už v tomto prípade začal trestné stíhanie pre zločin všeobecného ohrozenia. Oheň napáchal na hrade rozsiahle škody. Na mieste zasahovalo 47 policajtov z jednotlivých zložiek PZ a 84 príslušníkov HaZZ s dobrovoľníkmi, vrtulník letky Ministerstva vnútra.

V súčasnosti prebiehajú procesné úkony, vykonáva sa obhliadka miesta požiaru aj za účasti experta Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ v Košiciach.

Zároveň prebieha nezávislé posúdenie dodržania požiaro-bezpečnostných podmienok zo strany prevádzkovateľa Hradu Krásna Hôrka. Konkrétne sa jedná o dodržanie bezpečnostnej vzdialenosti porastu a trávy od hradných múrov. V časti objektov došlo k poškodeniu alebo zničeniu vystavených exponátov. Presný rozsah poškodenia a zničenia exponátov bude vypracovaný až po dôkladnej kontrole a preverení zo strany prevádzkovateľov hradu.

Požiarom došlo k úplnému zničeniu všetkých striech (nosné prvky krovov, strešná krytina z drevených šindlov, oplechovanie atd.) na objektoch hradu. Celková výmera zničených striech je cca 4 000 m².

Kompletné zariadenie a umelecké diela sú postupne odvážané z hradu do náhradných priestorov. Objekt je v súčasnosti bez dodávky elektrickej energie (zhorel prírodný kábel a podporné drevené stĺpy), čo sťažuje záchranné práce, realizáciu provizórneho prekrytia objektov a sanačné práce. Ako najdôležitejšie sa javí prekrytie objektu Kaplnky, nakoľko v jej vnútri sú hodnotné maľby a fresky. Tieto práce súvisiace s provizórnym prekrytím sú sťažené historickou povahou objektov (nesúrodý stavebný materiál, možné statické poruchy, posúdenie príslušného pamiatkového úradu, výškové objekty atd.). Spôsob vykonávania provizórnych prác a opráv je nutné dôkladne pripraviť a špecifikovať.

Na základe úvodnej obhliadky zo dňa 13.3.2012 a dostupných informácií bola stanovená rezerva na **nehnutelnosť** v sume **7 000 000,00 EUR vrátane DPH**, v ktorej sú zahrnuté náklady na odpratanie, provizórne zakrytie, projekt opravy, inžinierska činnosť, stavebné súčasti a ostatné opravy.

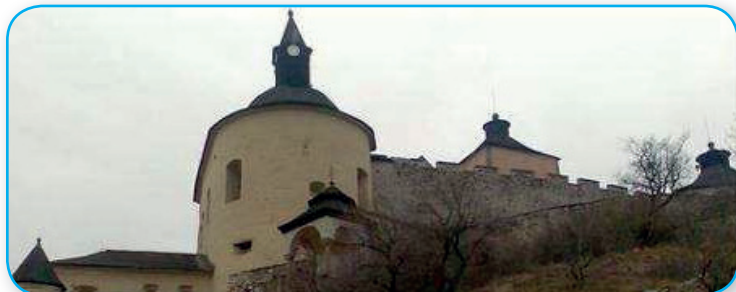
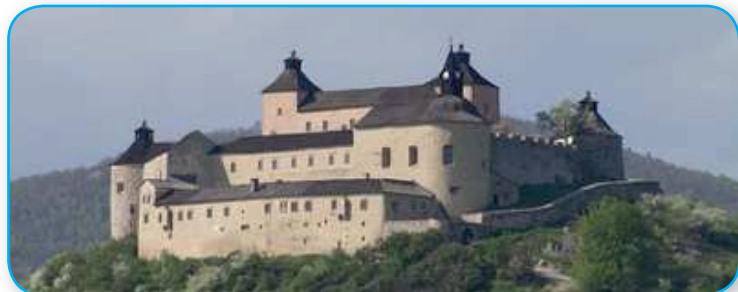
Rezerva na hnutelné veci vrátane umeleckých predmetov a exponátov sa stanovila na sumu **1 000 000,00 EUR vrátane DPH**.

Do 5 pracovných dní od vzniku požiaru bola zo strany konzorcia poisťovní prevedená záloha na poistné plnenie vo výške 2 000 000,00 EUR na začatie záchranných prác.

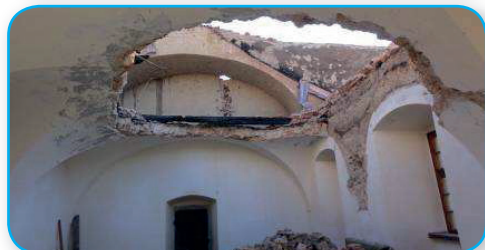
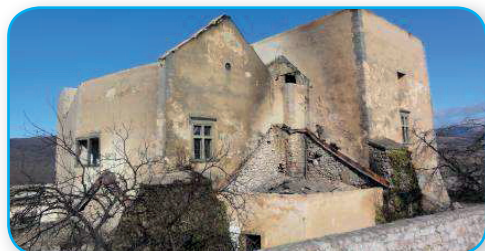
Napriek tomu, že ide o veľmi nešťastnú udalosť, jedno pozitívum to v sebe má. Ukazuje totiž jednoznačne zmysel a význam poistenia.

Na nasledujúcich obrázkoch je zachytený stav objektu hradu Krásna Hôrka pred požiarom (foto z internetu) a po požiaru (foto z obhliadky zo dňa 13.3.2012):

Pred požiarom:

Po požiaru:

Zdroj: Predbežné vyjadrenie o škode - INSERTIS Slovakia s.r.o.